

Komisja Krajowa

80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24
tel. 58/ 308-4480, fax /58 308-4219
sekprez@solidarnosc.org.pl

L.dz. PBE/100530/355/2023

Gdańsk, dnia 15 maja 2023 roku

Szanowny Pan

Waldemar Buda

Minister Rozwoju i Technologii

Działając z upoważnienia Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawiam uwagi do projektu *ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ulepszenia środowiska prawnego i instytucjonalnego dla przedsiębiorców* z dnia 13 kwietnia 2023 r.

1. Art. 3 pkt. 1 dotyczący zmian w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.2). Opiniowana zmiana proponuje wprowadzenie w art. 183¹ k.p.c. obowiązkowych mediacji w sprawach z zakresu prawa pracy (za wyjątkiem spraw o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia stosunku pracy, o przywrócenie do pracy i przywrócenie poprzednich warunków pracy lub płacy oraz łącznie z nimi dochodzone roszczenia i o odszkodowanie w przypadku nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy wypowiedzenia oraz rozwiązania stosunku pracy) w sytuacji gdy pozew nie zawiera informacji albo wyjaśnień, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, a w przypadku gdy takich prób nie podjęto, wyjaśnienie przyczyn ich niepodjęcia, albo informacje albo wyjaśnienia są niewystarczające. W ocenie Związku mediacje są skuteczną formą rozwiązywania sporu lecz pod warunkiem, iż strony sporu są zainteresowane zawarciem ugody. Obowiązkowe mediacje w sytuacji braków formalnych pozwu lub braku chęci lub podstaw do zawarcia ugody nie tylko nie przyspieszą postępowania ale wręcz przeciwnie, przyczynią się do jego przedłużenia. Zasada dobrowolności mediacji oznacza, że nawet w przypadku skierowania przez sąd sprawy do mediacji bez zgody strony nie ma ona obowiązku zawarcia ugody przed mediatorem. W sytuacji gdy strona po terminie (tygodniowym) od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia o skierowaniu do mediacji złoży

oświadczenie o braku zgody na mediację, naraża się na ryzyko poniesienia kosztów mediacji. Tym samym zaproponowane rozwiązanie nie tylko nie przyczyni się do przyspieszenia rozpatrywania spraw ale dodatkowo naraża stronę na ryzyko ponoszenia kosztów mediacji, o którą nie wnosiła i na którą się nie godzi. Powyższe uzasadnia negatywną ocenę proponowanego rozwiązania.

2. Art. 42 pkt. 4 dotyczący zmian art. 109 w ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185 oraz z 2023 r. poz. 412), odnoszący się do fakultatywnej przesłanki wykluczenia wykonawcy z postępowania o udzielenie zamówienia.

Zgodnie z brzmieniem art. 42 pkt. 1 projektu, dotyczącego odnośnika do ustawy, projekt ma na celu wdrożenie m.in. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.), dalej: Dyrektywa 2014/24/UE.

Motyw 37 Dyrektywy 2014/24/UE wskazuje, iż jest rzeczą szczególnie istotną, by państwa członkowskie i instytucje zamawiające podjęły stosowne środki w celu zapewnienia przestrzegania obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy, które mają zastosowanie w miejscu wykonywania robót budowlanych lub świadczenia usług i które wynikają z przepisów ustawowych i wykonawczych, dekretów i decyzji zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, a także z układów zbiorowych, pod warunkiem że takie przepisy i ich stosowanie są zgodne z prawem unijnym. Podobnie, w trakcie realizacji zamówienia naależy stosować się do zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych ratyfikowanych przez wszystkie państwa członkowskie i wymienionych w załączniku XI. W żaden sposób nie powinno to jednak uniemożliwiać stosowania warunków zatrudnienia korzystniejszych dla pracowników. Motyw 39 Dyrektywy 2014/24/UE wskazuje, iż stosowne zobowiązania mogłyby znaleźć odzwierciedlenie w klauzulach umownych. Powinna także istnieć możliwość wprowadzenia do umów w sprawie zamówień publicznych klauzul zapewniających przestrzeganie układów zbiorowych zgodnie z prawem unijnym. Nieprzestrzeganie stosownych zobowiązań można uważać za poważne naruszenie przez danego wykonawcę, mogące skutkować wykluczeniem go z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Zgodnie z art. 57 ust. 4 Dyrektywy 2014/24/UE instytucje zamawiające mogą wykluczyć lub zostać zobowiązane przez państwa członkowskie do wykluczenia z udziału w postępowaniu

o udzielenie zamówienia każdego wykonawcy gdy instytucja zamawiająca za pomocą dowolnych stosownych środków może wykazać naruszenie mających zastosowanie obowiązków, o których mowa w art. 18 ust. 2. Są to obowiązki w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy, ustanowione w przepisach unijnych, krajowych, układach zbiorowych bądź w przepisach międzynarodowego prawa ochrony środowiska, międzynarodowego prawa socjalnego i międzynarodowego prawa pracy wymienionych w załączniku X, w tym Konwencja MOP nr 87 dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych oraz Konwencja MOP nr 98 dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych.

O obowiązku wprowadzenia mechanizmu przestrzegania międzynarodowych standardów prawa pracy w tym wolności związkowych i układów zbiorowych pracy mówi również Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej. Przepisy tej dyrektywy powinny zostać wdrożone do dnia 24 listopada 2024 r. W art. 9 dyrektywa ta nakłada na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia zgodnie z dyrektywami 2014/23/UE, 2014/24/UE i 2014/25/UE odpowiednich środków w celu zapewnienia, aby przy udzielaniu zamówień publicznych lub koncesji i realizacji umów w sprawie zamówień publicznych lub umów koncesji wykonawcy i ich podwykonawcy przestrzegali mających zastosowanie obowiązków dotyczących wynagrodzeń, prawa organizowania się i rokowań zbiorowych mających na celu ustalenie wynagrodzeń, w obszarze prawa socjalnego i prawa pracy ustanowionych w prawie Unii, w prawie krajowym, w umowach zbiorowych lub w międzynarodowych przepisach prawa socjalnego i prawa pracy, w tym w Konwencji MOP nr 87 dotyczącej wolności związkowej i ochrony praw związkowych z 1948 r. oraz w Konwencji MOP nr 98 dotyczącej stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych z 1949 r.

Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 109 ust. 1 pkt. 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, z postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający może wykluczyć wykonawcę, który naruszył obowiązki w dziedzinie ochrony środowiska, prawa socjalnego lub prawa pracy: będącego osobą fizyczną skazanego prawomocnie za przestępstwo przeciwko środowisku, o którym mowa w rozdziale XXII Kodeksu karnego lub za przestępstwo przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, o którym mowa w rozdziale XXVIII Kodeksu karnego, lub za odpowiedni czyn zabroniony określony w przepisach prawa obcego.

Jednak przestępstwa przeciwko wolności związkowej nie są uregulowane w Kodeksie karnym, lecz w art. 35 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. Tym samym, przepisy ustawy - Prawo zamówień publicznych nie pozwalają na wykluczenie od udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego tych wykonawców, którzy łamią wolności związkowe.

Tym samym dyrektywa 2014/24/UE w zakresie przestrzegania obowiązków w dziedzinie prawa pracy oraz stosowania się do zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych nie jest prawidłowo wdrożona, gdyż nie wypełnia postulatu eliminowania z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego tych wykonawców, którzy naruszają obowiązki w zakresie prawa pracy, w tym w zakresie przestrzegania wolności związkowej. Prowadzi to do takiej sytuacji, gdy z dobrodziejstwa środków publicznych korzystają podmioty łamiące prawo. Jeśli naruszanie wolności związkowych nie wiąże się dla przedsiębiorstwa z dotkliwą sankcją w postaci wykluczenia z zamówień publicznych to oznacza, iż Państwo taką sytuację akceptuje.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, NSZZ „Solidarność” wnosi o rozszerzenie katalogu fakultatywnych przesłanek wykluczenia wykonawcy z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o przesłankę naruszenia wolności związkowej i w konsekwencji zmianę brzmienia art. 109 ust. 1 pkt. 2 lit. a) ustawy – Prawo zamówień publicznych, poprzez nadanie mu następującego brzmienia:

„a) będącego osobą fizyczną skazanego prawomocnie za przestępstwo przeciwko środowisku, o którym mowa w rozdziale XXII Kodeksu karnego lub za przestępstwo przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, o którym mowa w rozdziale XXVIII Kodeksu karnego, lub za przestępstwo przeciwko wolności związkowej, o którym mowa w art. 35 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, lub za odpowiedni czyn zabroniony określony w przepisach prawa obcego”.

Z poważaniem

Członek Prezydium Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”

Henryk Nakonieczny